

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJĄ IR POLICIJOS DEPARTAMENTĄ PRIE VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

2015-09-28 Nr. 4D-2015/1-854
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau vadinama – VRM) ir Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau vadinama – Policijos departamentas) pareigūnų veiksmų, persiunčiant pareiškėjo skundą Vilniaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui (toliau vadinama – Vilniaus aps. VPK).

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. „2015-05-07 [...] LR vidaus reikalų ministrui Sauliui Skverneliui pateikiau skundą dėl AB A nusikalstamų veikų ir jų nusikalstamai neužkardžiusių, po savalaikio raštiško pranešimo, teisėsaugos institucijų teisinės atsakomybės (naujai išaiškėjusių faktinių duomenų teikimas ankstesniam 2015-03-30 skundai)“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Į kurį buvo gautas Policijos departamento prie LR VRM Viešosios policijos valdybos 2015-05-29 Nr. 5-S-5230 raštas, kad mano skundas, jau persiustas jiems iš VRM, persiunčiamas Vilniaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui, t. y. skundas persiunčiamas nagrinėti tiems, kurių veikomis skundžiamasi, priešingai VAĮ [Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo] 23 str. 5 p. nustatymui.“

3. Skunde pareiškėjas prašo „[...] ištirti mano aukščiau nurodytą veiką / neveikimą [...] dėl biurokratizmo ir piktnaudžiavimo.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Iš skundo tyrimui surinktų dokumentų nustatyta:

4.1. VRM 2015-04-02 buvo gautas pareiškėjo 2015-04-01 kreipimasis, kuriame asmuo nurodė teikiantis informaciją dėl AB A darbuotojų galimai padarytų nusikalstamų veikų, susijusių su elektroninio apskaitos prietaiso pareiškėjui priklausančiam butui keitimu. Šis kreipimasis vidaus reikalų ministro 2015-04-02 rezoliucija buvo perduotas policijos generaliniam komisarui. Policijos departamentas 2015-04-03 raštu Nr. 5-AP-458 pareiškėjo kreipimąsi persiuntė Vilniaus aps. VPK;

4.2. VRM 2015-05-08 buvo gautas pareiškėjo 2015-05-07 kreipimasis, kuriame jis nurodė teikiantis „[...] naujai išaiškėjusius duomenis dėl AB A nusikalstamų veikų.“ Šiame kreipimosi rašte taip pat pareikštas nepasitenkinimas Vilniaus miesto penktojo policijos komisariato ir Vilniaus aps. VPK Operatyvaus valdymo skyriaus pareigūnų veiksmais (neveikimu), pareiškėjui kreipiantis pagalbos dėl AB A darbuotojų galimai daromų nusikalstamų veikų. Šis pareiškėjo kreipimasis vidaus reikalų ministro 2015-05-08 rezoliucija buvo perduotas policijos generaliniam komisarui. Policijos departamentas 2015-05-29 raštu Nr. 5-S-5230 pareiškėjo skundą persiuntė Vilniaus aps. VPK.

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

5. Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAĮ):

3 straipsnis. *Viešojo administravimo principai*

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 7. subsidiarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi; [...]“

22 straipsnis. *Administracinės procedūros pradžia*

„1. Administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas ar valstybės tarnautojas rašytiniu pavedimu (įsakymu, potvarkiu, rezoliucija) per 3 darbo dienas nuo 21 straipsnyje nurodytų dokumentų gavimo dienos. [...]“

23 straipsnis. *Skundo priėmimas ir nagrinėjimas*

„[...] 4. Jeigu viešojo administravimo subjektas neturi įgaliojimų priimti administracinės procedūros sprendimą dėl skunde išdėstyto klausimo, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas perduoda skundą viešojo administravimo subjektui, kuris turi reikiamus įgaliojimus, ir apie tai praneša asmeniui. [...]. 5. Draudžiama persiųsti skundą nagrinėti viešojo administravimo subjektui, jo administracijos padaliniiui arba perduoti nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui ar darbuotojui, kurių veiksmai yra skundžiami. [...]“

31 straipsnis. *Administracinės procedūros terminai*

„Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. [...]“

6. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – SKĮ):

2 straipsnis. *Pagrindinės šio įstatymo sąvokos*

„1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...]“

7. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatu, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-03-14 nutarimu Nr. 291 (toliau vadinama – VRM nuostatai):

1 punktas – „[...] Vidaus reikalų ministerija formuoja valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendina vidaus reikalų ministrui pavestose valdymo srityse.“

8. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatu, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-01-29 nutarimu Nr. 98 (toliau vadinama – Policijos departamento nuostatai):

1 punktas – „1. Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas) yra vidaus reikalų centrinė įstaiga, kurios paskirtis – organizuoti ir kontroliuoti policijos sistemos veiklą, siekiant užtikrinti asmens, visuomenės saugumą ir viešąją tvarką.“

8 punktas – „Policijos departamento veiklos tikslai – padėti policijos generaliniam komisariui: [...]; 8.2. organizuoti ir įgyvendinti teritorinių policijos įstaigų valdymą.“

9. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato nuostatu, patvirtintų Lietuvos policijos generalinio komisaro 2008-05-29 įsakymu Nr. 5-V-915 (toliau vadinama – Vilniaus aps. VPK nuostatai):

1 punktas – „Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas (toliau – vyriausiasis policijos komisariatas) yra teritorinė policijos įstaiga, įgyvendinanti policijos uždavinius ir vykdanči jai pavestas funkcijas Vilniaus apskrityje bei kitose policijos generalinio komisaro nustatytose veiklos ribose.“

15 punktas – „Kitos vyriausiojo policijos komisariato vykdomos funkcijos: [...]; 15.9. atlieka vyriausiojo policijos komisariato pareigūnų ir kitų darbuotojų korupcijos ir kitų neteisėtų veikų prevenciją, kontroliuoja, kaip jie laikosi darbo drausmės, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo, Lietuvos policijos pareigūnų etikos kodekso nuostatų, tiria pareigūnų ir kitų darbuotojų teisės ir teisėtvarkos pažeidimus, taip pat atlieka šios srities prevencines priemones bei tiria asmenų skundus ir pareiškimus dėl neetiško, netinkamo policijos pareigūnų ir kitų darbuotojų elgesio; [...]; 15.16. organizuoja asmenų pasiūlymų, pareiškimų, pranešimų, prašymų ir skundų nagrinėjimą, imasi priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti.“

22 punktas – „Vyriausiojo policijos komisariato viršininkas: 22.1. asmeniškai atsako už vyriausiajam policijos komisariatui pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą visoje apskrityje; [...]; 22.24. priima suinteresuotus asmenis, kontroliuoja pareiškimų, prašymų ir skundų nagrinėjimą teisės aktų nustatyta tvarka; [...].“

Išvados

10. Įvertinus pareiškėjo 2015-05-07 kreipimosi turinį, galima išskirti dvi šio kreipimosi dalis: dėl AB A darbuotojų galimai padarytų nusikalstamų veikų; dėl policijos pareigūnų veiksmų. Kadangi skunde Seimo kontrolieriui pareiškėjas nurodo esąs nepatenkintas tuo, kad „[...] skundas persiunčiamas nagrinėti tiems, kurių veikomis skundžiamasi [...]“, pareigūnų veiksmai persiunčiant 2015-05-07 kreipimąsi bus vertinami atsižvelgiant į šio kreipimosi dalį, kurioje skundžiami policijos pareigūnų veiksmai (toliau pareiškėjo kreipimosi dalis bus vadinama skundu).

Atsižvelgiant į tai, kad skunde Seimo kontrolieriui pareiškėjas ginčija tiek VRM, tiek Policijos departamento pareigūnų veiksmus, tyrimą tikslinga išskirti ir pateikti išvadas dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

10.1. dėl VRM pareigūnų veiksmų, persiunčiant pareiškėjo 2015-05-07 skundą Policijos departamentui;

10.2. dėl Policijos departamento pareigūnų veiksmų, persiunčiant pareiškėjo 2015-05-07 skundą Vilniaus aps. VPK.

Dėl VRM pareigūnų veiksmų, persiunčiant pareiškėjo 2015-05-07 skundą Policijos departamentui

11. Iš skundo Seimo kontrolieriui turinio nustatyta, kad pareiškėjas nesutinka su VRM pareigūnų veiksmais, persiunčiant jo 2015-05-07 skundą Policijos departamentui.

Iš Policijos departamento pateiktų dokumentų nustatyta, kad pareiškėjo 2015-05-07 skundas Policijos departamentui buvo perduotas vidaus reikalų ministro 2015-05-08 rezoliucija.

12. Įvertinus pareiškėjo 2015-05-07 skundo turinį (t. y. asmuo skundžia policijos pareigūnų veiksmus) darytina išvada, kad šiame skunde keliami klausimai priskiriami ne VRM, kuri yra atsakinga už valstybės politikos formavimą ir jos įgyvendinimo organizavimą, koordinavimą bei kontroliavimą, bet Policijos departamento, kurio paskirtis yra organizuoti ir kontroliuoti policijos sistemos veiklą, ir jam pavaldžių įstaigų kompetencijai (šios pažymos 7 ir 8 punktai).

VAĮ 23 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad, jeigu viešojo administravimo subjektas neturi įgaliojimų priimti administracinės procedūros sprendimą dėl skunde išdėstyto klausimo, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas perduoda skundą viešojo administravimo subjektui, kuris turi reikiamus įgaliojimus, ir apie tai praneša asmeniui. Vadinasi, atsižvelgdama į pareiškėjo 2015-05-07 skunde keliamus klausimus, kurių nagrinėjimas nėra priskirtas jos kompetencijai, VRM šį skundą pagrįstai persiuntė Policijos departamentui.

13. Vadovaujantis VAĮ 23 straipsnio 4 dalimi, viešojo administravimo subjektas, perduodamas skundą kitam viešojo administravimo subjektui, turinčiam reikiamus įgaliojimus, turi laikytis tam tikrų procedūrinių reikalavimų – t. y. skundas turi būti perduotas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, be to, apie skundo perdavimą turi būti pranešama asmeniui.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjo 2015-05-07 skundas Policijos departamentui buvo perduotas vidaus reikalų ministro 2015-05-08 rezoliucija, laikantis VAĮ 23 straipsnio 4 dalyje nustatyto 5 darbo dienų termino. Tačiau Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta jokių duomenų, kad VRM pareigūnai apie 2015-05-07 skundo perdavimą Policijos departamentui būtų informavę pareiškėją.

Apie tai, kad jo 2015-05-07 skundas perduotas Policijos departamentui, pareiškėjas turėjo galimybę sužinoti tik gavęs Policijos departamento 2015-05-29 raštą, kuriuo šis skundas persiustas Vilniaus aps. VPK. Vadinasi, iki Policijos departamentui persiunčiant pareiškėjo 2015-05-07 skundą Vilniaus aps. VPK, asmuo pagrįstai manė, kad jo skundas nagrinėjamas VRM, ir tikėjosi iš šios institucijos gauti atsakymą. Pastebėtina, kad pareiškėjui, kaip suinteresuotam asmeniui, siekiančiam apginti savo galimai pažeistas teises ir teisėtus interesus, svarbu žinoti, kokioje viešojo administravimo įstaigoje nagrinėjamas jo skundas, todėl pareiškėjo neinformavimas apie jo skundo persiuntimą negali būti laikomas vien formaliu pažeidimu.

14. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad VRM pareigūnai nesilaikė VAĮ 23 straipsnio 4 dalyje nustatyto reikalavimo pranešti asmeniui apie jo skundo perdavimą kitam viešojo administravimo subjektui, todėl ši pareiškėjo skundo dalis pripažįstama pagrįsta.

*Dėl Policijos departamento pareigūnų veiksmų,
persiunčiant pareiškėjo 2015-05-07 skundą Vilniaus aps. VPK*

15. Skunde Seimo kontrolieriui pareiškėjas nurodo esąs nepatenkintas tuo, kad Policijos departamentas jo 2015-05-07 skundą persiuntė Vilniaus aps. VPK. Pareiškėjo teigimu, tokiais veiksmais Policijos departamento pareigūnai pažeidė VAĮ 23 straipsnio 5 dalį, nes „[...] skundas persiunčiamas nagrinėti tiems, kurių veikomis skundžiamasi.“

Iš Policijos departamento pateiktų dokumentų nustatyta, kad pareiškėjo 2015-05-07 skundas Vilniaus aps. VPK buvo persiustas Policijos departamento 2015-05-29 raštu.

16. VAĮ 3 straipsnyje yra įtvirtintas subsidiarumo principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo

sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi. Be to, pagal Vilniaus aps. VPK veiklą reglamentuojančius teisės aktus skundai dėl Vilniaus aps. VPK pareigūnų veiksmų visų pirma turi būti pateikiami Vilniaus aps. VPK viršininkui (šios pažymos 9 punktą). Nagrinėjama atveju nenustatyta, kad pareiškėjas dėl savo 2015-05-27 skunde aprašytų policijos pareigūnų veiksmų būtų kreipęsis į Vilniaus aps. VPK viršininką.

17. Vadovaujantis VAI 23 straipsnio 5 dalimi, draudžiama persiūsti skundą nagrinėti viešojo administravimo subjektui, jo administracijos padaliniiui arba perduoti nagrinėti pareigūnui, valstybės tarnautojui ar darbuotojui, kurių veiksmai yra skundžiami. Tačiau 2015-05-27 skunde pareiškėjas skundė ne Vilniaus aps. VPK, kaip viešojo administravimo subjekto, veiksmus, o atskirų šio komisariato pareigūnų veiksmus, kurie, kaip jau buvo konstatuota šios pažymos 15 punkte, visų pirma turi būti skundžiami Vilniaus aps. VPK viršininkui. Nesant duomenų, jog dėl savo 2015-05-27 skunde išdėstytų aplinkybių pareiškėjas būtų kreipęsis į Vilniaus aps. VPK viršininką, Policijos departamentas pagrįstai šį skundą persiuntė Vilniaus aps. VPK ir tai negali būti laikoma VAI 23 straipsnio 5 dalies pažeidimu.

18. VAI 23 straipsnio 4 dalis nustato 5 darbo dienų terminą, per kurį viešojo administravimo subjektas, neturintis įgaliojimų priimti administracinės procedūros sprendimą dėl skunde išdėstytų klausimų, turi perduoti skundą viešojo administravimo subjektui, kuris turi reikiamus įgaliojimus.

Nagrinėjama atveju pareiškėjo 2015-05-07 skundas Policijos departamentui buvo perduotas vidaus reikalų ministro 2015-05-08 rezoliucija. Nors nėra aišku, kada skundas buvo gautas Policijos departamente, tačiau, atsižvelgiant į rezoliucijos datą, tikėtina, kad tai įvyko ne vėliau kaip kitą dieną (atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad ankstesnis pareiškėjo 2015-04-01 kreipimasis Policijos departamentui buvo perduotas vidaus reikalų ministro 2015-04-02 rezoliucija, o jau kitą dieną Policijos departamentas šį kreipimąsi persiuntė Vilniaus aps. VPK).

Tačiau pareiškėjo 2015-05-07 skundą Policijos departamentas Vilniaus aps. VPK perdavė tik 2015-05-29, t. y. praėjus penkiolikai darbo dienų nuo skundo gavimo VRM. Todėl darytina išvada, kad Policijos departamento pareigūnai, persiūsdami pareiškėjo 2015-05-07 skundą Vilniaus aps. VPK, nesilaikė VAI 23 straipsnio 4 dalyje nustatyto 5 darbo dienų termino skundo persiuntimui.

Pastebėtina, kad, nesilaikant VAI 23 straipsnio 4 dalyje nustatyto skundų persiuntimo termino, sudaromos prielaidos vilkinti pareiškėjui svarbaus klausimo sprendimą. Vadovaujantis VAI 22 straipsnio 1 dalimi, terminas, per kurį turi būti pradėdama administracinė procedūra, yra skaičiuojamas nuo skundo gavimo viešojo administravimo subjekte dienos. Vadovaujantis VAI 31 straipsniu, administracinės procedūros sprendimas turi būti priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios (šis terminas gali būti pratęstas 10 darbo dienų). Vadinasi, kuo ilgiau užtrunka skundo perdavimas, tuo vėliau pradėdama administracinė procedūra ir atitinkamai nusitęsia administracinės procedūros sprendimo priėmimo terminas. Kadangi nagrinėjama atveju skundo persiuntimas iš Policijos departamento į Vilniaus aps. VPK užtruko ypač ilgai, toks pareigūnų elgesys vertintinas kaip biurokratizmas (šios pažymos 6 punktą).

19. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, skundo dalis dėl Policijos departamento pareigūnų veiksmų, persiunčiant pareiškėjo 2015-05-07 skundą Vilniaus aps. VPK, pripažįstama pagrįsta.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pareigūnų veiksmų, persiunčiant jo 2015-05-07 skundą Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, pripažinti pagrįsta.

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pareigūnų veiksmų, persiunčiant jo 2015-05-07 skundą Vilniaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui, pripažinti pagrįsta.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

22. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius vidaus reikalų ministrui Sauliui Skverneliui rekomenduoja užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje įtvirtinto reikalavimo informuoti asmenį apie jo skundo persiuntimą kitai viešojo administravimo institucijai.

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius policijos generaliniam komisarui Linui Pernavui rekomenduoja užtikrinti, kad Policijos departamente prie Vidaus reikalų ministerijos persiunčiant skundą kitai viešojo administravimo institucijai būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 4 dalyje įtvirtinto 5 darbo dienų termino.

Vadovaudamasis Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalimi, prašyčiau apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus informuoti iki 2015-10-18.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas